

Sygn. akt: I C 1005/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Szczytnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sylwia Staniszevska
Protokolant:	St. sek. sąd. Dorota Cichorz Dąbrowska

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2021 r. w Szczytnie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko B. M.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej B. M. na rzecz powoda (...) S.A. w B. kwotę 3.051,41 zł (trzy tysiące pięćdziesiąt jeden zł 41/100 gr) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3.06.2020 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 1005/20 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. w pozwie skierowanym przeciwko B. M., domagał się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 8.821,41 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 czerwca 2020 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia od strony pozwanej na kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że w dniu 20 stycznia 2020 roku pozwana poprzez podpisanie weksla zobowiązała się do zapłaty w dniu 2 czerwca 2020 roku wskazanej na wekslu kwoty 9.081,41 złotych. Powód podkreślił, iż w dniu 3 maja 2020 roku wezwał pozwaną do wykupu weksla, jednak nie dokonała ona żadnej wpłaty, wpłaciła jedynie kwotę 260 zł. Pozwana wystawiła weksel na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu pożyczki udzielonej przez powoda nr (...) z dnia 20 stycznia 2020 roku. Wyjaśniono, że na dochodzoną pozwem należność składa się suma pozostałych do zapłaty rat pożyczki oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie liczone zgodnie z art. 481 § 2 k.c. za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat. Powód wyjaśnił również, że roszczenie stało się wymagalne w dniu 3 czerwca 2020 roku.

W odpowiedzi na pozew pozwana B. M., która reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniosła zarzut braku umocowania osoby zawierającej z pozwaną umowę pożyczki, nieudowodnienia roszczenia co do zasady i wysokości oraz nieprawidłowości wypełnienia weksla. Zakwestionowała prawdziwość przedłożonych przez powódkę dokumentów, a w szczególności wykazu spłat, wezwania do zapłaty oraz wypowiedzenia umowy. Podniosła, że weksel jest wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, gdyż pozwana na dzień wypełnienia weksla nie posiadała wobec powódki zadłużenia. W skład zadłużenia nie wchodzi cena za (...).

Ponadto pozwana kwestionowała ustanowienie przez powoda nadmiernych kosztów pożyczki.

Pismem z dnia 14.01.2021 r. powód cofnął powództwo w części co do kwoty 1770 zł i zrzekł się roszczenia w tej części wnosząc o zasądzenie kosztów postępowania i podtrzymał żądanie w pozostałym zakresie. (k.47) Postanowieniem z dnia 21.01.2021 r. sąd umorzył postępowanie w części, co do kwoty 1770 zł. (k.84)

Sąd ustalił, co następuje:

Na wniosek powódki, w dniu 20 stycznia 2020 roku B. M. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...), na podstawie której pozwana otrzymała pożyczkę w wysokości 4.000 złotych. Całkowita kwota do zapłaty wynosiła 9.288 złotych. Zgodnie z zawartą umową pozwana miała dokonać spłaty pożyczki w 36 równych miesięcznych ratach po 258 złotych. W tej samej umowie jako całkowity koszt pożyczki, czyli wszelkie koszty, które pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść („całkowity koszt pożyczki”) wskazano sumę 9.288 zł, która obejmowała opłatę przygotowawczą w wysokości 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 3071 zł, wynagrodzenie z tytułu usługi o nazwie (...) w kwocie 800 zł. Pożyczka została oprocentowana według stałej stopy oprocentowania w wysokości 9,90 % w skali roku („odsetki umowne”).

Strony ustaliły prawne zabezpieczenie spłaty należnych kwot w formie weksla własnego in blanco nie na zlecenie (stanowiącego załącznik nr 2 do umowy) wraz z deklaracją wekslową (stanowiącą załącznik nr 3 do umowy). Pożyczkobiorca zobowiązał się wystawić i przekazać pożyczkobiorcy najpóźniej przy podpisaniu umowy, jeden weksel in blanco nie na zlecenie, który pożyczkodawca był zobowiązany zwrócić pożyczkobiorcy niezwłocznie po spłaceniu przez pożyczkobiorcę wszelkich zobowiązań wynikających z umowy. Pożyczkodawca był uprawniony do wypełnienia weksla in blanco w sytuacji i na zasadach określonych w deklaracji wekslowej. Zgodnie z § 4.1 umowy jeżeli pożyczkobiorca nie spłacił w terminie poszczególnych rat lub ich części lub innych kwot związanych z umową, niespłacona kwota stawała się zadłużeniem przeterminowanym. Od każdego zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca naliczał odsetki za opóźnienie za każdy dzień opóźnienia w wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie. W dniu zawarcia umowy odsetki za opóźnienie wynosiły 14,00% w skali roku.

Pożyczkobiorca mógł wypowiedzieć umowę w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości i wypełnić weksel w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania 30 dniowego okresu wypowiedzenia warunków umowy.

W dniu 30 stycznia 2020 roku B. M. podpisała deklarację wekslową wskazującą, że weksel in blanco jest zabezpieczeniem zwrotu pożyczki nr (...) z dnia 20 stycznia 2020 r. udzielonej jej przez (...) Spółkę Akcyjną w B.. Upoważniła w niej wskazany podmiot do wypełnienia weksla in blanco na sumę odpowiadającą zadłużeniu z tytułu pożyczki. Pożyczkodawca miał prawo uzupełnić weksel oraz dochodzić na tej podstawie zobowiązania przed sądem m.in. gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Na poczet zadłużenia pozwana wpłaciła kwotę 2030 zł

(dowód: wniosek o pożyczkę, umowa pożyczki, harmonogram spłaty, deklaracja wekslowa, karta klienta k.53-72, k.6., weksel k. 16)

Pismem z dnia 2 kwietnia 2020 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty zaległych rat pożyczki, wymagalnych w dniach 1 marca 2020 roku oraz 1 kwietnia 2020 roku w łącznej wysokości 495 zł, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki. Pismo zostało wysłane na adres (...)-(...) N. 7, wynikający z umowy pożyczki i jako odebrane przez pozwaną w dniu 24 kwietnia 2020 r.

Wobec nieuregulowania powyższej należności, pismem z dnia 4 maja 2020 r. powód wypowiedział umowę pożyczki pozwanej wzywając ją do zapłaty kwoty 9.081,41 zł w terminie 30 dni. Pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 12 maja 2020 r.

Powód wypełnił weksel in blanco na kwotę 11.194,78 zł wskazując datę płatności 26 maja 2020 r.

(dowód: weksel k. 16, wezwanie k. 73- 74, wypowiedzenie k. 75- 76)

Powód ma zawartą umowę pośrednictwa. Zgodnie z załącznikiem nr. 1 do umowy pośrednictwa, pośrednikowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości 5% całkowitej kwoty do zapłaty za zawarcie umowy pożyczki z nowym klientem, 2,5 % całkowitej kwoty do zapłaty za zawarcie pozostałych umów pożyczki.

(dowód: załącznik k. 78)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Na wstępie należy zauważyć, że z uwagi na podniesione przez pozwaną w odpowiedzi na pozew zarzuty niniejszą sprawę należy rozpoznawać przy uwzględnieniu stosunku podstawowego łączącego strony (art.103 w zw. z art. 17 ustawy z dnia 28.04.1936 r. prawo wekslowe). Stosunkiem tym jest umowa pożyczki z dnia 20 stycznia 2020 r.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zaferowane przez powoda dowody z dokumentów.

Pozwana zakwestionowała prawdziwość tychże dokumentów, nie przedstawiając jednak konkretnych zarzutów i nie przejawiając żadnej inicjatywy dowodowej.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej, podnoszącego działanie w imieniu powoda tzw. rzekomego pełnomocnika (art. 103 k.c.), stwierdzić należy, iż nie zachodzą podstawy do kwestionowania ważności zawartej umowy z tego powodu. W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie można zarzucić powodowi braku wykazania umocowania do działania w jego imieniu przez pośrednika kredytowego, w sytuacji, gdy pozwana na żadnym etapie zawarcia, jak i wykonywania umowy, nie kwestionowała pełnomocnictwa do działania w imieniu pożyczkodawcy. Wskazać wypada, iż pozwanej przysługiwałoby z tego względu prawo odstąpienia od umowy, z którego nie skorzystała, jak też nie domagała się potwierdzenia umowy, zgodnie z treścią art. 103 § 2 k.c. Niezależnie od tego, należy wskazać, że nawet ewentualne braki w zakresie umocowania lub też brak potwierdzenia umowy nie mogłyby oznaczać, iż w ogóle nie została ona zawarta. Do zawarcia umowy potrzebne jest uzgodnienie przez strony minimalnych warunków czynności prawnej. W przypadku kredytu konsumenckiego do minimalnych warunków należą: strony czynności, kwota i waluta kredytu oraz rodzaj kredytu. Wszystkie powyższe warunki wynikające z treści dokumentu sporządzonego w dniu 20 stycznia 2020 r. zostały spełnione, pozwana złożyła oświadczenie woli, stanowiące element umowy pożyczki konsumenckiej w formie pisemnej, natomiast powód w sposób dorozumiany poprzez oddanie do dyspozycji środków pieniężnych na czas oznaczony (wypłacenie ich przelewem, co nie było przez pozwaną kwestionowane). Po złożeniu tego oświadczenia obie strony przystąpiły zatem do realizacji umowy, a pozwana do pewnego momentu nawet spłacała zadłużenie. W tej sytuacji podniesiony zarzut, kwestionujący skuteczność związania umową pożyczki z powodową spółką należy uznać za całkowicie chybiony.

Reasumując, w przedmiotowej sprawie pozwana w żaden sposób nie wykazała, aby faktycznie zobowiązanie, które zaciągnęła, było nieważne, czy też nie istniało, lub że dokonała całkowitej spłaty zobowiązania. Weksel wystawiony przez pozwaną był zabezpieczeniem wierzytelności, jaka powstała w wyniku nienależytego wykonania jej

zobowiązania, wynikającego z umowy pożyczki. Z tych względów, w ocenie sądu, zwrot przez pozwaną kwoty pożyczki wraz z wymagalnymi odsetkami umownymi wynikający z treści art. 720 k.c. nie budzi wątpliwości co do zasady. Jednakże dodatkowe żądania pozwu należy uznać za wygórowane.

Umowy konsumenckie podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ § 1 k.c., który stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nieuzgodnione indywidualne są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umownych przyjętych ze wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. (§ 3 art. 385¹ k.c.)

W realiach niniejszej sprawy należy przyjąć, że zawarta przez strony umowa miała charakter wzorca umownego, a jej postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione. W tym zakresie powód, na którym spoczywał ciężar dowodu nie wykazał, że postanowienia dotyczące wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości kwocie 3071 zł, wynagrodzenie z tytułu usługi o nazwie (...) w kwocie 800 zł, zostały uzgodnione indywidualnie.

Ponieważ umowa pożyczki ma charakter umowy dwustronnie zobowiązującej, gdzie pożyczkodawca zobowiązuje się do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki w zamian za zobowiązanie pożyczkobiorcy do przeniesienia własności takiego samego przedmiotu na pożyczkodawcę. Z tych względów do esentialia negotii stosunku pożyczki nie należy jej odpłatność, w szczególności ekwiwalentem nie jest ewentualna odpłata w postaci odsetek, prowizji lub innych należności.

Analiza przedłożonej przez stronę powodową umowy pożyczki wskazuje, że zastrzeżone w umowie na rzecz Pożyczkodawcy wynagrodzenie prowizyjne kwocie 3071 zł, które stanowi równowartość aż 76,77 % kwoty udzielonej pozwanej pożyczki (4.000 zł). Zasadność obciążenia pożyczkobiorcy opłatą prowizyjną ukształtowaną na tak wysokim poziomie w relacji do kwoty pożyczki powinna być każdorazowo podyktowana ściśle określonymi względami związanymi z procesem zawarcia konkretnej umowy pożyczki. Obowiązek dowodowy wykazania, że istniały uzasadnione podstawy do ustalenia prowizji za udzielenie pożyczki na takim poziomie spoczywał w niniejszej sprawie na stronie powodowej, która w tym zakresie nie podjęła inicjatywy dowodowej, ograniczając się jedynie do powołania się na uregulowania art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim. Skoro z umowy pożyczki wynika, że koszty związane przygotowaniem umowy wynosiły 129 zł, i stanowiły opłatę przygotowawczą, to jednocześnie powód nie wykazał zasadności ustalenia wysokości wynagrodzenia prowizyjnego. Tym samym postanowienie umowne kształtujące wysokość prowizji na takim poziomie stanowiło, w ocenie Sądu klauzulę niedozwoloną i nie może być wiążące dla pozwanych.

Natomiast w odniesieniu do opłaty za z tytułu usługi o nazwie (...) w kwocie 800 zł, mając na uwadze, że zgodnie z ustaleniami umowy w ramach „Twojego pakietu” pozwanej miało przysługiwać prawo odroczenia rat tj. pożyczkobiorczyni miała prawo do jednorazowego w całym okresie kredytowania, według swojego wyboru, skorzystania z bezpłatnego odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności rat albo bezpłatnego obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat. Jednocześnie z treści tego zapisu wynika, że odroczone raty lub część obniżonych rat zostaną spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. (...) zawierał również opcję powiadomień klienta. P. przysługiwał pakiet powiadomień sms, wysyłanych na numer pożyczkobiorcy wskazany we wniosku obejmujący powiadomienia o: przelewie pożyczki na konto pożyczkobiorcy w chwili wypłaty pożyczki, terminie płatności raty – na 5 dni przed terminem płatności raty wynikającym z harmonogramu spłat oraz zaksięgowaniu płatności raty – na 5 dni przed terminem płatności raty wynikającym z harmonogramu spłat oraz zaksięgowaniu płatności raty na koncie pożyczkodawcy. Analiza tego postanowienia umowy pozwala jednoznacznie stwierdzić, że wynagrodzenie za takie możliwość było niewspółmiernie wysokie do korzyści płynącej z uprawnienia „odroczenia rat” lub „obniżenia rat”. Pożyczkobiorca przy skorzystaniu z tych możliwości i tak był zobowiązany do spłaty całego zadłużenia. Postanowienie umowy dotyczące tej opcji, zdaniem sądu stanowiły klauzulę abuzywną, gdyż

wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek pozwanej wiążące się z poniesieniem przez konsumenta opłaty 800 zł za szereg zwykle bezpłatnych i często niepotrzebnych mu możliwości jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, świadczenia oferowane w ramach (...)nie są ekwiwalentne do ceny, jaką musi zapłacić konsument. Jednocześnie zaś umowa wyłączyła możliwość zwrotu opłaty za pakiet w przypadku nieskorzystania z ww. uprawnień, zaś po stronie pożyczkodawcy dawała uprawnienia w zakresie kształtowania okresu odroczenia – ograniczenie do okresu maksymalnego i liczby odroczonej rat. Wyłączenie z góry możliwości zwrotu opłaty za pakiet, nawet w przypadku nieskorzystania z uprawnień, powodowało, że przedsiębiorca uzyskiwał kwotę 800 zł, za nic. Tym samym także postanowienie umowne kształtujące wysokość opłaty za (...) (...) na takim poziomie stanowiło, w ocenie Sądu klauzulę niedozwoloną i nie może być wiążące dla pozwanej.

Tym samym dochodzenie powyższych kwot w drodze procesu nie może być skuteczne, gdy postanowienia te jako niedozwolone postanowienia umowne nie wiążą pozwanej, ponadto jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (zasadą ekwiwalentności świadczeń stron, rzetelności kupieckiej, osiągnięcia adekwatnego, normalnego zysku z prawidłowo prowadzonej działalności gospodarczej) są nieważne art.58 k.c. Ponadto nie zostały indywidualnie uzgodnione, a kształtują prawa i obowiązki pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Tym samym kontrola powyższych postanowień w tej konkretnej sprawie również prowadzi do wniosku, że postanowienia powyższe nie wiążą.

Mając na uwadze powyższe również za nie zasadną należało uznać opłatę przygotowawczą.

Mając powyższe na uwadze, ostateczne żądanie pozwu należy uznać za zasadne co do kwoty kapitału, odsetek umownych do daty wypowiedzenia umowy. Odejmując od kwoty ostatecznie dochodzonej pozwem, prowizję w kwocie 3.071 zł, wynagrodzenie z tytułu usługi o nazwie (...) w kwocie 800 zł, opłatę przygotowawczą 129 zł, należy się powodowi od pozwanej kwota 3.051,41 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres po wygaśnięciu umowy w drodze jej wypowiedzenia z postanowień umowy łączącej strony nie wynika bowiem, że po jej rozwiązaniu będą mogły być naliczane odsetki kapitałowe. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu w pkt II sentencji.

Ponieważ pozwana w niewielkiej części uległa swojemu żądaniu, sąd na podstawie art.100 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu.